

Afgelopen donderdag, 15 augustus, hebben we het hoogfeest van Maria ten hemelopneming gevierd. Tegelijk mocht ik onder de schutse van Maria mijn gouden professiefeest vieren. Iets van dat hemels licht dat Maria ten deel is gevallen, viel over de feestelijkheid van die 50 jaar waarin zovelen mij hebben geholpen en bijgestaan. Het was hartverwarmend.

Maar met de lezingen van vandaag komen we in een heel andere sfeer terecht. Op het eerste gezicht valt er weinig feestelijks en hartverwarmends aan de schriftuur van deze dag af te lezen. En misschien denkt u wel: Voelt dat niet als een ontnuchtering na dat feest?

Het was inderdaad een omschakeling, maar bij nader toezien blijken die teksten een prachtige aanvulling op het feest of beter gezegd, zij zijn de aardse bodem waaruit de vrucht van Maria's trouw en toewijding is ontsproten. Het is niet zo negatief als het misschien op het eerste gezicht lijkt en in elk geval is het de wereld waar het dagelijks leven wordt geleid en waar je de lange adem moet tonen om dan toch tot het feest te komen.

Drie lezingen, waarin we te horen krijgen dat het leven niet is zoals de reclamefolders het ons doen voorkomen. Het geloofsverhaal dat in de bijbel wordt verteld, heeft wel een beloofd land in het vizier, maar de tocht erheen gaat niet over gebaande wegen, die gaat door woestijn en over woelige wateren.

In de eerste lezing hoorden we een episode uit het leven van de profeet Jeremia. Al heel jong werd hij door God geroepen, maar hij stribbelde tegen, hij voelde zich niet opgewassen tegen de taak die hem te wachten stond. Dat pleit voor hem, want wat of wie is de mens dat hij namens God zou spreken. Maar toch, Jeremia gaf zich gewonnen aan die innerlijke stem die hem tot profetisch spreken aanzette. Zijn leven stond in het teken van een tegenstem, niet omdat hij mensen het leven misgunde, integendeel. Zijn kritisch geluid kwam voort uit het diepe besef dat God de mens geschapen heeft voor een verbond waar met elkaar en voor elkaar geleefd wordt. Waar een samenleving niet gebouwd wordt op macht en geweld, op paarden en wagens, op grootmachten van welke soort of signatuur ook, maar waar men waagt te leven uit vertrouwen en respect, uit zorg en mededogen. Een samenleving waar niet het hebben en het rekenen de dienst uitmaken, maar waar Gods woord van gerechtigheid en leven. Waar aan Gods eigen verlangen recht wordt gedaan, een wereld waar aan kleinen en armen de plaats gegeven wordt die hun toekomt.

Het profetisch woord van Jeremia krijgt niet de verhoopte bijval. De elite keert zich tegen hem en hij wordt beschuldigd van défaitisme, van verraad, en van het kweken van negatieve stemming onder het volk en de soldaten. Want de profeet ziet geen heil in een militair verbond met wie dan ook. Paarden en wagens kunnen het leven niet redden, zij zijn het niet die toekomst bieden. Zij scheppen geen nieuwe hemel en geen nieuwe aarde. Toen niet en nu niet.

Ze klagen hem aan bij de koning en eisen zijn dood. En de koning wiens roeping het is garant te staan voor waarheid en recht, voor ware gerechtigheid en vrede, hij houdt zijn rug niet recht, hij neemt zijn verantwoordelijkheid niet en levert Jeremia uit. Hij is niet de eerste en niet de laatste die het zal doen. Eeuwen later zal Pilatus hem volgen en uit angst en lafheid Jezus overleveren aan de dood. Zo gaat dat, toen en nu, als wij op de plek waar wij horen te staan onze verantwoordelijkheid niet nemen en buigen voor intimidatie en welke vorm van geweld dan ook.

En Jeremia wordt in een put geworden. Hij is niet de eerste die dat overkomt. In het eerste boek van de Schrift wordt al verhaald hoe Jozef door zijn broers uit afgunst in een put geworpen wordt. En deze twee zijn niet de enigen. Hoe velen delen niet hun lot, toen en nu?

Maar de machtigen hebben niet het laatste woord. Wij horen van een vreemdeling, een zwarte, een Ethiopiër die het onrecht Jeremia aangedaan niet kan verdragen. Hij sluit zijn ogen en zijn mond niet en komt voor hem op bij de koning. En hij wint het pleit. Voorlopig.

Is dit verhaal geen spiegel van onze eigen samenleving?. Wedt ook die niet op macht en geweld, op economie en getal? En wie maken er de dienst uit? Alom staat de waarheid, het recht en de gerechtigheid onder druk. Het is misschien nooit anders geweest, maar de schaalvergroting is angstwekkend. Maar de wereld zal niet gered worden door degenen die hoog gezeten zijn en belangen hebben te verdedigen, het zal van een andere kant komen. Niet van hogerhand maar van onderop, God schrijft zijn geschiedenis met kleine mensen.

Dat verhaal herkennen wij in het leven van Jezus. Hij komt van also hoge, maar hij is afgedaald in onze nederige staat en hij heeft zich in Gods naam het lot aangetrokken van al die kleine mensen die roepen uit angst en nood. Hij heeft het koninkrijk Gods verkondigd niet met macht en majesteit, niet met paarden en wagens, niet met het zwaard, maar met de kwetsbaarheid van de ontwapenende liefde.

Jeremia en Jezus, door wie of wat werden zij gedreven, door wie of wat waren zij in staat om hun rug recht te houden, ook toen die slagen te verduren kreeg?

De Schrift zet ons op de weg naar een antwoord als wij Jezus horen zeggen dat hij vuur op aarde is komen brengen en dat hij er naar uitzielt dat het oplaait. Niet het alles verterende en verwoestende vuur van een terrorist, maar het vuur van de liefde die niets liever wil dan dat mensen recht wordt gedaan, dat zij opbloeien, hun bestemming vinden en in vrede leven met en voor elkaar als beeldenaren Gods. Dat is Gods verlangen, dat is het verlangen van Jezus, koste wat het kost.

Wat drijft ons en waar gaan wij voor? Waar bouw je op, en waar vertrouw je op? Kies je voor het bestel van de oude adam, waar mensen elkaar naar het leven staan en de afgunst de ander het bestaan ontzegt, of word je bewoond door heilig vuur, dat vuur van het begin, waarmee God zelf de schepping tot leven riep en bezielde?

Die weg, zo hoorden we vandaag, gaat niet aan het kruis voorbij, hij gaat er onder door, maar ziet de morgen gloren van Gods nieuwe dageraad. AMEN.